

revizor

a kritikai portál

EÖRSINK, IDŐVEL

Időnk **Eörsivel** / Összeál., szerk.: Kis János és Kőrössi P. József

Tarján Tamás

2008. máj. 26.

Kerek születésnap, rangos díj, elhalálozás: általában e három alkalom ad okot vegyes műfajú, egy-egy alkotó egyéniségét, életét és munkásságát bemutató kötet összeállítására. TARJÁN TAMÁS KRITIKÁJA.

Az Időnk **Eörsivel** sajnos a harmadik eset: a gyász munka megnyilvánulása. Szerencsére nem dobálózik az ilyen esetekben szokásos (kegyeletos) felsőfokú jelzőkkel, melyek felpaprikáznák **Eörsi Istvánt**, aki persze nem idegenkedett az elismeréstől. Az író kései éveinek: zenitkorszakának odaadó műhelye, a **Noran Kiadó** hozta tető alá a súlyos – dekagrammra is tekintélyes: kemény táblák közé kötött, remek papírra nyomott, illusztrált, elegáns – antológiát. A szerkesztés (**Kis János** és **Kőrössi P. József** munkája, népes szerkesztőbizottságtól támogatva) erővonalai markánsan kitapinthatóak, de rugalmasak. Fáradhatatlan, tágas szellem emlékére csak teherbíró, nyitott karakterű elkészítő könyvet szabad létrehozni. A hangsúly nem csupán az elkészítésre – a személyes búcsúkra, mérlegkészítésre, a betöltött hely kijelölésének első kísérleteire – került, hanem a köszöntésre és köszönetre is. Hiszen **Eörsi** halála évében, 2005-ben kapta meg a Kossuth-díjat (gúnyolódott eleget a kései babéron, mondván, az már a betegségének szól) – s

Tersánszky Józsi Jenő bátorsága előtt stb.) általában növelik a portrévázlatok, visszapillantások, interjúk hitelét, a textusok együttes érvényét. Csupán – ráadásul két egymást követő írásban – Petri György egy bizonyos alkalommal fellávázó agresszív Líbia-gyűlölete viszolyogtató. (Mindkétszer **Eörsi** az emlékező: Petri barátja, aki a barátinak sem bocsátja meg a megbocsáthatatlant. E duplázást azonban – Petri György akkor már nem védhette meg magát – rosszul tűri az összeállítás.)

A hitel(esség) kifejezést ismételtelen nyomatékositánunk kell. E sorok írójának olvasói és (egyetemi) oktatói tapasztalata, hogy a szövegekre s főleg a szövegek eredőjére mint reális (bár szükségképp nem teljes) képre, összképre tekintenek a könyvet forgatók. (Magam, **Eörsi** távoli ismerője is látni vélem a ragyogó ábrázatú negyvenéves írót, aki a hajdani Eötvös Klub hajdani Hordó termébe boldogan szállt alá megtekinteni *Sírkő és kakaó* című abszurdját, jó szándékúan kezdetleges diákelőadásunkban, majd – évekkel később – készségesen gyűjtötte össze és adta át – saláta formában – még ki nem nyomtatott színdarabjait, hogy egy tanulmány elkészítésében segítsen. Közben erősen szidta e színműveket.)

Igényes fotóanyag illusztrálja a **Faragó Ágnes** tervezte szép könyvet. A képaláírások hat-hét szóval minden lényegeset tudatnak. Egy felvételnek nincs aláírása. Itt pótoljuk a nyilván tudatosan elhagyott, s így, hiányában korfestő magyarázatot (84. oldal). Egy szóval: *Fejjáték*. Hat-hétnél több szóval: felújított parasztház oszlopos tornáca, zsenge bokrai előtt egy idősebb és egy fiatalabb férfi fejel. Szemük a fénykép középpontjába került focilabdán. A bal oldali kopasz férfiú **Eörsi István**, a jobb oldali szakállas fiatalember Orbán Viktor; játszanak.

A kitűnően választott *Időnk Eörsivel* cím az író egyik legsikerültebb műfajközi vállalkozására, *Időm Gombrowiczsal* című művére játszik rá. **Eörsi István** halála és e kötet publikálása között hét hónap, azóta újabb egy év telt el. **Eörsi** alakja és tevékenysége – *idővel*, a veszteség közvetlen közeléből kikerülve – a búcsúztatás attitűdje mellett a (barátian) nyers kritika attitűdjét is elviseli (*Egy könyörtelen bajkeverő – Babarczy László* szavai stb.). **Vágvölgyi B. András** még 2003-ban megjelentetett **Eörsi**-kismonográfiája után újabb dolgozatokra, pályaképekre van szükség. Az *Időnk Eörsivel* ugyan nem szisztematikus, de gondosan elrendezett kiadvány. Inkább esszéisztikus, mint tudós munka. Ám épp vállaltan kevert, sokszor polémiaira

indító, „eörsis” jellege miatt is megkerülhetetlen összegzés és forrás: a majdani monográfus sem nélkülözheti.

Vö. Eszéki Erzsébet: A hajlíthatatlan szabadságharcos – Eörsi István két éve halott

Tarján Tamás